

Éhn József elnök

(Társaság a Kárpát-medence Magyarországaért)

Kedves Barátaim, vajdasági magyar fiatalok, honfitársaim!

A kettős állampolgárság ügyében 2004 december 5-én félresiklott magyar népszavazás keserű tanulságai döbentettek rá bennünket, magyarországi civileket arra, hogy a politikusok a fejünk felett hozhatnak olyan, a sorsunkra közvetlenül ható döntéseket, amelyek életminőségünket, identitásunkat hosszú távon is negatívan befolyásolhatják. Ez az esemény döbentett rá bennünket, civileket arra, hogy sürgősen újra létre kell hozni a kommunista diktatúrák előtt hatékonyan működő, de a huszadik század diktatúrái által szétrombolt civil érdekképviseleteket, mert csak ezek lehetnek képesek arra, hogy a rossz döntésekben rejlő ellentmondásokra felhívják a tájékozatlan nyilvánosság figyelmét, sőt, ha lehet, igyekezzenek megelőzni a civil közéletet mérgező, rossz politikai döntéseket.

Nos, ezért alakult meg 2005. január 22-én szervezetünk, a „Társaság a Kárpát-medence Magyarországaért” egyesület, melynek nevében szólok most hozzátok. Alapszabályunk szerint ugyanis tevékenységünk legfontosabb eleme a Kárpát-medencei magyarság kulturális és perszonális értékeinek feltárása és védelme, az európai jogintézményekben biztosított jogok ismertetése, a párbeszéd élénkítése, a határainkon túl élő magyar kisebbségi közösségek identitása megőrzésének támogatása.

Kedves Barátaim! Az Európai Unió tagországaiként azt látjuk, hogy a kisebbségi jogokra vonatkozó irányelveket az Európai Közösség ugyan megalkotja, de ezek alkalmazását már a közvetlenül érdekeltek megállapodására bizza. Ha az érdekelt tagállam az európai irányelveket nem alkalmazza, helyette és a kisebbségek érdekvédelmében az Unió nem jár el, legfeljebb az irányelvek ellen vétő kap egy figyelmeztetést. A kisebbségi jogintézmények megalkotását, a vi-

tás kérdések rendezését az Európai Bizottság és Parlament az európai államok belügyének tekinti, s a többség és a kisebbség megállapodására bizza.

Tény, hogy a szomszédos többségi nemzetek megértésének és nagyvonalúságának hiányában a Trianon óta eltelt 85 év folyamán a jelentős létszámú magyar kisebbségeink fokozatosan hátrányba kerültek. Az európai normák szerint ebben a helyzetben érdekképviseletüket az anyaországnak kellene felvállalnia. Téves, sőt félrevezető az a politikusoktól gyakran hallott kijelentés, hogy a csatlakozás előtt álló országok kisebbségi jogállásának kérdése ügyében feleslegesek lennének az ezt következetesen szorgalmazó kisebbségi kezdeményezések, mert a vitatott kérdéseket megoldaná a későbbi csatlakozás az Európai Unióhoz, az európai határok légisítése. Ez az álláspont figyelmen kívül hagyja azt a körülményt, hogy ha egy kisebbségi közösségnek rendezetlen a helyzete, akkor fokozatosan romlik a tárgyalási pozíciója, ami, az idő múlásával, egyre kedvezőtlenebbé válik. **A szlovákiai magyarság példájából levonható az a legfrissebb következtetés, hogy a csatlakozás ténye az addig rendezetlen problémákat konzerválja, sőt felerősíti. Ugyanis a csatlakozással megerősített többségi nemzet tárgyalási pozíciója megmerevedik, mert az önrendelkezési jogok rendezésének hiányában jóváhagyott csatlakozást az elutasító magatartást tanúsító többség saját érvelése megerősítésének, igazolásának tekinti.**

Nos, ennek a felismerésnek a jegyében lehet kiemelten fontos a civil magyar-magyar és a magyar-szerb párbeszéd a Vajdaságban is. A civil szervezeteknek rá kell mutatniuk a politikusok érvelésében megmutató ellentmondásokra, és rá kell bírniuk azokat a politikusokat, akik a megegyezést elutasítják vagy halogatják, hogy a jogegyenlőség és a kisebbségek pozitív diszkriminációja jegyében cselekedjenek.

Miért kellene nekünk, magyaroknak lemondanunk a négy szomszédos országban élő, összlétszámát tekintve a legnagyobb európai nemzeti kisebbség érdekképviselőtől és támogatásáról, amikor hasonló helyzetben bármely európai nemzetnek természetes joga és kötelessége a kisebbségeinek védelme? A kisebbségi identitás megőrzéséhez, a szülőföldön maradáshoz szükséges alapvető intézménynek minősül a többszintű anyanyelvű oktatás, beleértve az egyetemi-főiskolai képzést, az egyházak autonómiája, az arányos népképviselési elv biztosítása a közigazgatásban és az igazságszolgáltatásban, valamint az egyenlő elbírálás a foglalkoztatás területén. Nos, ezen a téren a szerbiai Vajdaságban élő, ma már csak 350 ezres magyar kisebbség körül bőven van még tennivaló. A megmaradáshoz nélkülözhetetlen annak a kölcsönös, jószomszédi bizalomnak, társadalmi békének a helyreállítása, ami a világháborús idők kivételével a Vajdaságban egymás mellett élő etnikumok együttélését évszázadokon keresztül jellemezte.

A kisebbségek helyzetéről beszélve tisztázni kell látni a nacionalizmus fogalmát. Szervezetünk álláspontja szerint nacionalizmusról akkor lehet és kell beszélni, ha egy többnemzetiségű állam többségi nemzetéből hiányzik a kisebbségek iránti tolerancia és a jogintézmények létrehozása iránti nagyvonalúság, ami csak és kizárólag a többségi nemzettől várható el. Ez a megállapítás, természetesen, Európa bármely nemzetében hasonló érvényességgel bír.

A magyar kisebbség helyzetének rendezését sürgeti továbbá az a körülmény is, hogy, a kilátástalanság miatt a munkaképes magyar fiatalok gyorsuló ütemben elvándorolnak szülőföldjükről, pusztulnak szellemi műhelyeink, kulturális örökségünk, egyre ke-

vesebb a magyar gyermek és iskola, kiüresednek templomaink. Az európai kisebbségvédelmi alapelvek szellemében elvárható mind a mindenkori magyar kormánytól, mind azoknak az országoknak a kormányaitól, ahol magyar kisebbségek élnek, hogy nyújtsanak a területükön élő magyarságnak olyan megkülönböztetés nélküli garanciákat, amelyek a szülőföldön maradáshoz szükségesek, anélkül, hogy a kisebbségeink nemzeti identitásuk feladására kényszerüljenek. Ez Európa, Magyarország, valamint Szerbia és Montenegró közös érdeke.

Ehhez kívánok sok erőt a vajdasági magyarságnak. Kérem, érezzétek át, hogy sorsotokért mind több magyar állampolgár és civil szervezet érez felelősséget az anyaországban is. Túrhetetlennek tartjuk, hogy Európa szívében magyar fiatalokat a többségi szerb nemzet tagjai rendszeresen, büntetlenül bántalmazhassanak. Támogatjuk jogos igényeiteket a közbiztonság, valamint a foglalkoztatás területén a jogegyenlőség helyreállítása tekintetében. Jogos igény továbbá az anyanyelvű oktatási intézmények megerősítése, a magyar anyanyelvű egyetem létrehozása, a jogtalanul elvett magyar egyházi vagyon visszaszolgáltatása.

Készek vagyunk, Veletek együtt, azon dolgozni, hogy a magyarság helyzete a Kárpát-medencében, a magyar-szerb megértés itt, a Vajdaságban fokozatosan javuljon. Ha bátran és kitartóan dolgozunk a népeink közötti megértés érdekében, az európai kisebbségvédelmi jogintézményekhez illeszkedő, jogos követeléseitek sikerre lesznek ítélve. Ebben a munkában számíthatok rátok, Veletek vagyunk s leszünk a jövőben is.

Köszönöm, hogy itt lehettünk, Szabadkán.